

Alexandr Drbal

ČESKÁ VESELYNIVKA (SIROTINKA) NA UKRAJINĚ

(K 100. výročí vzniku)

Praha 2013

DRBAL, Alexandr. Česká Veselynivka (Sirotinka) na Ukrajině (K 100. výročí vzniku) / Editor Petr Brodský; Fotografie Rudolf Šedý, Petr Kolínský, David Bareš a Alexandr Drbal. - První vydání. – Praha : Občanské sdružení Exulant; Sdružení Čechů z Bohemky a jejich přátel, 2013. – 23 s. – Lit. – Příloha 1.

Vydalo: Sdružení Čechů z Bohemky a jejich přátel pro potřeby svých členů
Neprodejné

© Alexandr Drbal, Praha 2013

*Rozpomeň se na dny staré, považte let každého věku;
vzteptej se otce svého, a oznámí tobě, starců svých, a povědí tobě.*

5. Mojžíšova 32,7 K

Obr. 1. Evangelická modlitebna ve Veselynivce (2010)

Úvod

Veselynivka, česká evangelická obec v okrese Berezivka Oděské oblasti na Ukrajině, je jednou z posledních osad v dějinách, kterou založili potomci českých pobělohorských evangelických exulantů na svých poutích Slezskem, Polskem, Ruskem a Ukrajinou (1742-1912). Bratři ve víře Vilém Horta (Hart), Pavel Kratochvíl, Josef, Karel a Pavel Poláčkoví a Antonín Zlatník z obce Bohemka (nyní okres Vradijivka Mykolajivská oblast) a Jan Hejtmanek, Alois Manek, František Suchánek a Jan Švejdar z německo-české samoty Zelený Jar (asi 13 km směrem na západ nebo jihozápad od Bohemky) s rodinami založili vesnici 14. února 1912 na najaté půdě dědičného šlechtice Dmitrija Andrejeviče Sirotinského v

tehdejší újezdu Ananjiv Chersonské gubernie Ruského císařství. Původní název obce „Sirotika“ pochází od příjmení pana Sirotinského, který se však měnil v průběhu její existence několikrát. Následujícím jejím názvem byla Čechoslavia (1923-1930), pak chutor Čechy (1930-1940), znovu Sirotika (1940-1950) a od r. 1950 dosud Veselynivka [10, 12, 13, 14, 20, 32].

O příčinách českého pobělohorského evangelického exulu - největšího českého náboženského exilu v dějinách je výstižně popsáno v pracích vikáře Rudolfa Šedého a historičky PhDr. Edity Štěříkové [11, 32, 35, 36, 37].

Vznik a hospodářský vývoj obce

O vzniku Veselynivky existuje několik verzí. Podle verze, která se traduje v Bohemce, vznikla Veselynivka na místě, kde čtyři němečtí kolonisté měli košáry (lehké přenosné ohrady pro ovce a krávy) a sami bydleli na nedaleké samotě (ukr. chutir) Jennera, která prý existovala na místě nynější obce Ambariv (A. Drbal, 1967). Kdy se zde usadili němečtí osadníci, vesničtí pamětníci nevzpomínají. Nepřímý důkaz toho, že to bylo v 19. st. naznačila obyvatelka obce Libuše Balanenkova. Podle jejího sdělení, její tchaň Ukrajinec Vasyľ Balanenko vyprávěl, že se narodil kolem r. 1890 ve Veselynivce, kde jeho rodiče pásli ovce a krávy. To také může znamenat, že zde byly košáry. Je nepravděpodobné, že usedlosti německých kolonistů byly vedle košárů Z toho vyplývá, že založená zde německými kolonisty prozatímní samota pro zaměstnance, kteří pásli jejich ovce a krávy, nebyla v pravém slova smyslu vesnicí. Proto rok, kdy se tady usadili Češi a byl jmenován vládou starosta, lze považovat za pravděpodobný datum založení obce. Konečný datum přesídlení Čechů do Veselynivky a seznam rodin prvních obyvatelů obce zapsal v 60. letech 20. st. docent Mečnikovy univerzity v Oděse Petro Markuševs'kyj (*1918, †1995) a publikoval v článku „*Pisnja narodna, čes'ka, ozovysja!*“. Kdo byl prvním starostou obce se zatím zjistit nepovedlo, ale v r. 1923 jím byl Jan Švejdar [10, 13, 14, 19, 32, 38].

Od r. 1913 existuje ve Veselynivce také evangelický hřbitov [14].

První zmínka o Veselynivce v českém tisku se objevila ještě r. 1914 v cestopise evangelického faráře Františka Bednáře (*1884, †1963) z Klobouků u Brna na Moravě, později profesora Husovy evangelické bohoslovecké fakulty (1926-1952), který tehdy navštívil nedalekou Bohemku. V r. 1922 ji jako první navštívil vikář Českobratrské církve evangelické (ČCE) Rudolf Šedý (*1873, †1970), který napsal, že „*Sirotika byla původně osadou německou a Čechové, ponejvíce z*

Bohemky se přistěhovavši, převzali ji v roce 1912. Je zde 21 rodin náboženství českobratrského a dvě rodiny ruské pravoslavné. Čechů je celkem 90, Rusů 11. Stanice dráhy je Berezovka na trati Charkov-Oděsa, vzdálená 20 verst. Je zde jednoduchá škola, umístěná v zemljance, jakož i ostatní chaty jsou tak stavěny. ... Poloha osady je příznivá, jen voda je nedobrá a bylo by třeba artézské studně. Je tu i rybník, napájený jarními vodami, v němž se někdy přes celé léto voda udrží“ [1, 32, 34].

Jak bylo uvedeno výše, první obyvatelé Veselynivky bydleli v zemljankách, tj. chalupách z hlíny. O těchto stavbách R. Šedý psal, že „*Je to typ obydlí daný poměry. Staví si ho každý sám. ... Zemljanka je také nejpraktičtějším obydlím pro přechodnou dobu bydlení na najatých pozemcích, lze ji brzy a snadno zbudovat*“. Lepší domy s pálených cihel se začaly stavět až po 2. světové válce [10, 12, 34].

V období 1912-1918 hospodařili obyvatelé obce na najaté půdě. Po říjnovém převratu přešla půda do jejich osobního vlastnictví a r. 1931 v důsledku kolektivizace do vlastnictví státu. 11. března 1931 vzniklo v obci družstvo, které neslo jméno České (nikoliv Československé) komunistické strany (ukr. Kolhosp imeni Čes'koji kompartji). Prvním předsedou družstva byl Vilém Hart (*1880, †1954). Pak do začátku 2. světové války jako předsedové družstva působili Baburin, Šynyc'kyj a Dmytro Zorin (1936-1941) [10, 12, 22].

Za Druhé světové války se stalá obec součástí újezdu Berezivka (rum. Județul Berezovca) provincie Zadněstří, rum. Transnistria (19.08.1941–20.03.1944), kterou tvořilo okupované Rumunskou armádou území mezi řeky Dněstr a Dněpr na jižní Ukrajině. Tehdy družstvo bylo reorganizováno na pracovní komunu v čele se starostou Josefem Provazníkem. Hlavní povinností komuny bylo zabezpečení rumunské a německé armády proviantem a teplým oblečením [10, 12, 14, 22].

Po osvobození obce v březnu 1944 Rudou armádou bylo jako první obnoveno družstvo (1944) a škola (1944, viz dále). I přes různé reorganizace a změny, např. názvu (v letech 1961-1963 to bylo družstvo Kirova), existovalo družstvo až do roku 1998. V průběhu své činnosti mělo stabilní nadprůměrné výsledky hospodaření, proto často dostávalo vyznamenání, např. už v dubnu 1949 bylo zaneseno na okresní Desku cti (ukr. Došku pošany) za úspěšnou jarní setbu a 5. září 1950 se zúčastnilo okresní zemědělské výstavy, kde předvádělo koně ze své farmy. Bohužel, v r. 1963 bylo sídlo družstva přeneseno do sousední obce Mychajlo-Oleksandrivka a ve Veselynivce zůstalo jen jeho oddělení (ukr. brigáda) v čele s vedoucím Konstantinem Chalajimovem. V letech 1991-1998 mělo

družstvo název Družba. V poválečném období jako předsedové družstva působili J. Provazník (1944-1946), K. Chalajimov (1946-1959), Ivan Kravčenko (1959-1961), Kotenko (1961-1962), Ivan Čuhaj (1962-1968), Ivan Mohyl'nyč'kyj (1968-1971), znovu I. Čuhaj a také V. Soporov, D. Kušnir, Ju. Pavlovs'kyj (1971-1978) a Vasyľ Serhijovyč Švec' (1979-1998). Jako další vedoucí brigády oddělení družstva působili Emil (Pavlovič) Juza, Miloslav (Vilémovič) Švejdar, Karel (Fridrichovič) Jančík a Viktor (Pavlovič) Javorskyj. V únoru r. 1998 vznikla na základě oddělení družstva ve Veselynivce společnost s ručením omezeným „Čes'ke“, a v roce 2000 soukromý podnik „Čes'ke“ (ředitel V.S. Švec'), který existuje dosud [10, 12, 22].

Ekonomické výsledky hospodaření družstva a pomoc vlády umožnily postupně zakoupit první nákladní auto (1946), vystavět mlýn a elektrárnu (1948), klubovnu (1950, stavitel Vilém Švejdar), kde bylo umístěno také vedení družstva, zdravotní středisko (ukr. medyčnyj punkt) a mateřskou školku, novou školu (1958-1961), asfaltovou silnici do obce Mychajlo-Oleksandrivka (1974), obchod a pekárnu (1998-1999). Byli zřízeni funkce veterinárního lékaře (1948) a zdravotníka (1950), rozhlasová ústředna (1962) a knihovna (1963), provedena telefonizace (1962) a radiofikace (1963), zavedeno pravidelné promítání kin (1946) a autobusové spojení s okresním městem Berezivkou (1975). První zásilka z Československa přišla do obce v roce 1965. Od 50.-60. let 20. století mají veselynivští v osobním vlastnictví i takové vymoženosti civilizace jako jsou rozhlasové a televizní přijímače, osobní auta, motorky a nyní také mobilní telefony a Internet [10, 12, 14].

Náboženský život. Evangelický sbor a vztahy s Českobratrskou církví evangelickou.

Český evangelický reformovaný sbor byl založen pravděpodobně v roce 1923 a existoval do roku 1962. Jako kazatelé tam sloužili: 1923-1929 - August Hapala (*1895, †1984) z Bílavska u Bystřice pod Hostýnem, bývalý voják c. k. rakousko-uherské armády (obr. 2) a zajatec, 1929-1942 - Vilém (Konstantinovič) Hart (*1880, †1954), 1942-1945 - Josef (Miloslavovič) VINTR (*1913, †1993) z Bohemky, 1945-1948 - Fridrich (Francovič) Jančík (*1899, †1980). Je více než pravděpodobně, že před rokem 1923 kázal ve Veselynivce Václav Zatřepálek, který se přistěhoval z Bohemky. V letech 1948-1962 občas dojížděli kazatelé Václav Pujman (*1878, †1952) a Vilém Pujman (*1896, †1967) z Bohemky. Konfirmace dětí se konala v Bohemce. V letech 1965-1970 kázal už jen na pohřbech Jan (Karlovič) Svoboda (*1880, †1973) [9, 10, 12, 14, 23].

V letech 1922-1932 se starala o bratry ve Veselynivce ČCE a občanské sdružení Kostnická Jednota (zal. r. 1905). V jejich zastoupení obec navštívil v letech 1922 a 1923 vikář Rudolf Šedý (*1873, †1970) ze Svébohova. Obnovení vztahů s ČCE nastalo až v nezávislé Ukrajině v červnu 1993, kdy Veselynivku navštívili faráři Jiří Kučera z Hradiště a Pavel Jun z Borové u Poličky, vikář Václav Hurt z Hrabové a student Evangelické teologické fakulty Univerzity Karlovy (ETF UK) v Praze Daniel Matouš. V letech 1994-1999 obec nepravidelně navštěvoval kazatel Josef Jančík (*1925, †2012) z Bohemky a také bohoslovci z Čech (David Balcar, Aleš Mostecký, Daniel Heller, Petr Brodský), kteří sloužili v Bohemce nebo přijeli na návštěvu Bohemky a Veselynivky. Pokusy o obnovení sboru byly zaznamenány už v roce 1994. V únoru 1998 byl sbor obnoven (Registrační listina č. 358/A-99 ze dne 21. dubna 1999) pod názvem „Nezávislý evangelický bratrský sbor“ (NEBS). Kazatelkou sboru byla zvolena Marie Provazníková, roz. Pujmanová, kurátorkou Libuše Pysarenková, roz. Provazníková. Při bohoslužbách se používaly do r. 1962 a používají se znovu od r. 1994 „Bible Kralická“ (vyd. 1890-1910), zpěvníky „Harfa Sionská“ (1898) a „Kancionál“ (vyd. 1881-1895). Nyní se používá také ekumenický překlad „Bible“ a „Evangelický zpěvník“ [12, 14, 40].

Obr. 2. August Hapala,
první kazatel (1923)

Rožrůstající se spolupráce s evangelickými sbory českých exulantů na Ukrajině přivedlo ČCE k tomu, že zřídila 17. listopadu 1997 funkci koordinátora spolupráce se sbory v Bohemce a ve Veselynivce, kterým se stal tajemník ETF UK v Praze Petr Brodský. Následně, na návrh P. Brodského, zřídila ČCE 21. května 2006, jako jediná církev v České republice, funkci - celocírkevního kazatele pro české sbory ve východní Evropě (Ukrajina, Polsko, Rumunsko, Srbsko a Chorvatsko), kterým se také stal P. Brodský. Zřízením této funkce potvrdila současná ČCE, že se neformálně hlásí k odkazu české reformace a tím také navázala na svou činnost v letech 1922 až 1933 [14].

Už 5. prosince 1998 se zúčastnila M. Provazníková celocírkevního shromáždění v Praze u příležitosti 80. výročí vzniku ČCE a 24. května

1999 poprvé navštívila Veselynivku delegace synodní rady ČCE ve složení Pavel Smetana, synodní senior, Lydie Roskovcová, synodní kurátorka, a Daniel Ženatý, náměstek synodního seniora. Při této příležitosti bratr synodní senior ČCE sestru M. Provazníkovou ordinoval k službě Slova a svatosti. Ještě méně než za rok, 2. dubna 2000, byla uzavřena dohoda o spolupráci a vzájemných stycích mezi NEBS a ČCE, která z právního hlediska zajistila vzájemnou spolupráci. Dohodu podepsali kazatelka sboru M. Provazníková, synodní senior ČCE P. Smetana a synodní kurátorka ČCE L. Roskovcová. P. Smetana navštívil Veselynivku ještě jednou (25.-30.03.2010), ale už jako předseda Občanského sdružení Exulant v Praze [14, 25, 27].

V období 1923-1962 se bohoslužebná shromáždění konala v domě Viléma Horty a Fridricha Švejdera a v letech 1998-1999 - v domě M. Provazníkové. V r. 1999 zakoupil sbor za finanční pomoci ČCE bývalý obchod a opravil ho na modlitebnu. 3. října 1999 byla modlitebna posvěcená za přítomnosti koordinátora spolupráce ČCE se sbory v Bohemce a Veselynivce P. Brodského, jáhnů (nyní farářů) ČCE A. Mosteckého a D. Hellera. Při této příležitosti byl předán sboru kalich jako dar sboru ČCE z Kladna v České republice (ČR) [2, 10, 14].

Od roku 1999 umožňuje ČCE zotavování dětí z Veselynivky a Bohemky v táboře J. A. Komenského v Bělči nad Orlicí nebo účast na setkáních křesťanské mládeže v Křižlicích, Horní Černé a v posledních letech ve Strmilově. Kazatelka sboru M. Provazníková se pravidelně účastní farářského kurzu v Praze [3].

Historická událost se konala 15.-26. října 2000, kdy na pozvání sboru ČCE v Novém Městě na Moravě poprvé navštívilo ČR 12 sester z Veselynivky (spolu s bohemskými). Této výpravy se zúčastnily M. Provazníková, L. Pysarenková, Nina Havrotová (*1972, †2001), Lýdie Bolt'anská, Evženie Dračuková, Marie Hartová, Anna Javorská, Natálie Jelínková, Evženie Provazníková, Věra Suchánková, Lýdie Zlatníková a Nina Zlatníková. Po cestě výprava poprvé navštívila český Jeruzalém - Zelov v Polsku, odkud v roce 1862 odešli předkové veselynivských a bohemských, a také Valašské Meziříčí, Jimramov a Prahu v ČR [12].

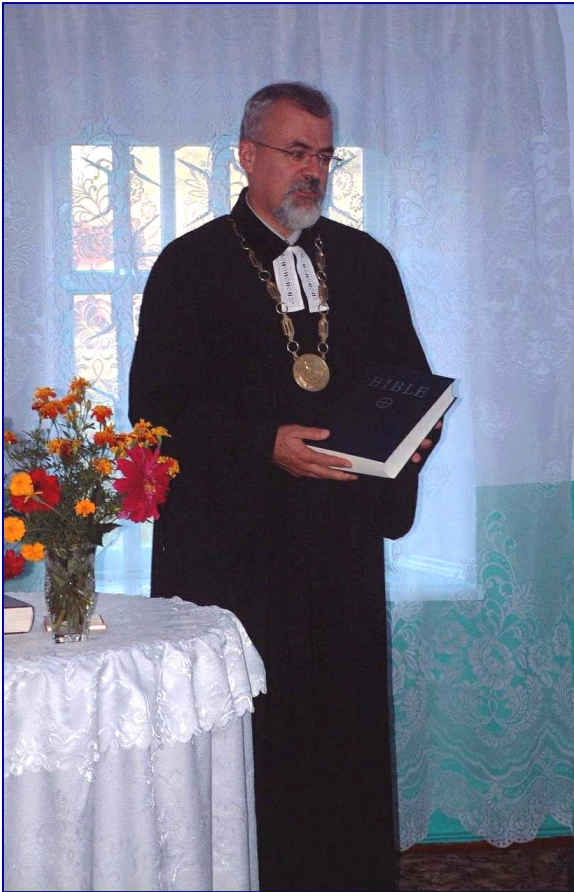
I na začátku 21. století je ve sborech ve Veselynivce a v Bohemce stále živý odkaz Mistra Jana Husa. Proto 6. července 2001 se konaly v Bohemce první společné bohoslužby evangelického sboru bohemského a veselynivského, věnované jeho památce. Slovem Božím posloužili kazatelé J. Jančík, M. Provazníková a Ludvík Švejdar.

V červnu 2003 byla dostavěna modlitebna (obr. 1). Tehdy byl ve věži zavěšen 32 kg zvon, jehož zakoupení podpořila finančně ČCE, spolek evangelických duchovních, Ewangelicko-reformovaný sbor v Zelowě (Polsko) a rodina Opočenských z Horních Řepčic, která je původem z Českého Boratína na Volyni (nyní Boratyn, okres Luck, Volyňská oblast). O uskutečnění této události se zasloužil koordinátor ČCE pro styk s Bratrským evangelickým sborem v Bohemce a Veselynivce P. Brodský a o dostavbu - Stavební agentura Kolínský z Prahy (Petr Kolínský) [14, 16].

V témže měsíci se uskutečnil zájezd členů sboru do Zelowa v Polsku, kde se konal Celosvětový kongres potomků Českých bratří „200 let v Zelowě“ (19.-22.06.2003) pod heslem „*Ježíš Kristus je tentýž včera i dnes i na věky*“. Kromě Pamětní knížky a jiných pamětihodností, obdrželi všichni účastníci kongresu na památku skleněnou repliku kalicha, který používal pro vysluhování večeře Páně v Lešně v Polsku poslední biskup Jednoty Bratrské a světoznámý český pedagog Jan Amos Komenský (*1592, †1670). Tohoto zájezdu, se v roce 141. výročí odchodu předků veselynivských a bohémských ze Zelowa zúčastnili Lýdie Bolt'anská, Helena Dračuková, M. Provazníková, L. Pysarenková, Lýdie Zlatníková a Karel Hart [14, 23].

U příležitosti 5. výročí posvěcení evangelické modlitebny ve Veselynivce se 3. října 2004 konaly slavnostní bohoslužby, na které přijeli z Prahy P. Brodský, ředitel Centra humanitární pomoci krajanům (CHPK) Jiří Svoboda a ředitel Stavební agentury Kolínský P. Kolínský a z Bohemky představitelé NEBS J. Jančík, Josef a Ludmila Hartovi aj. Při této příležitosti bylo uděleno čestné členství ve sboru P. Brodskému, D. Hellerovi, P. Kolínskému a A. Mosteckému [14].

Několikrát navštívila Veselynivku delegace synodní rady ČCE v čele s 9. synodním seniorem Joelem Rumlem (25.-26.09.2005, 15.06.2009). Spolu s návštěvami ČCE přijížděli také novináři (např. Milena Štráfěldová) a zástupci evangelických církví ze zahraničí. Dvakrát navštívili Veselynivku členové evangelického reformovaného sboru ze Zelowa a jiných sborů v Polsku (2007, 24.04.-1.05.2012). Druhé návštěvy se zúčastnili Wiera Pospiszyl a Mikuláš Pejga ze Zelowa, Jaroslav Stejskal z Lodže, Karol Niewieczerzal z Kleszczowa a Božena Prejzendantz z Belchatowa. Potě přijel do Veselynivky farář reformovaného evangelického sboru v Brémách (Spolková Republika Německo) Dr. Ernst Uhl (23.-29.04.2009) a v srpnu 2012 zástupci českého reformovaného sboru v Peregu Mare z Rumunska (viz dále). Všechny velké akce ve

*Káže synodní senior ČCE
Joel Ruml (2005)*

Veselynivce navštěvují také sestry a bratři z NEBS v Bohemce, ze spolků Nová Bohemka v Pervomajsku a Česká rodina v Oděse [14].

Lze také zdůraznit, že malý český evangelický sbor ve Veselynivce se stále zajímá o život v mateřské ČCE a v případě nouze se snaží poskytnout veškerou možnou pomoc. Je obdivuhodně, že to dělá i v podmínkách složité ekonomické situace na Ukrajině. Např., 29. ledna 2004 na setkání synodní rady ČCE s účastníky farářského kurzu, věnovala M. Provazníková jménem svého sboru 100 EUR na opravu, kostela v Rumburku (okres Děčín), který vyhořel 3. srpna 2003.

V roce 100. výročí čítá sbor ve Veselynivce kolem 30 sester a bratři (bez mládeže) a má všechny

předpoklady pro další růst.

Jako druhý vznikl ve Veselynivce na začátku 90let 20. st. baptistický sbor. Začalo to v Berezivce, kde Marie Feslerová, roz. Šepetenková, vstoupila do sboru ukrajinské Církve evangelických křesťanů baptistů (CEKB), pak se k ní přidala její setra Libuše Balanenková, která získala dalších několik příznivců ve Veselynivce. Obě sestry pocházejí s české baptistické rodiny, která se v r. 1905 přistěhovala na Jižní Ukrajinu z Mychalovky na Volyni. První baptistická shromáždění se konala ve světnici domu L. Balanenkové, když se do světnice už nemohli vejít, pokračovali v garáži na dvorku jejího státku až do roku 2008, kdy byla dokončena stavba nové modlitebny pod ukrajinským názvem „Dim molytvy Jevanheľskych chrystian baptystiv“, čes. „Modlitební dům CEKB“ (obecně modlitebna). Sbor se stal kazatelskou stanicí sboru CEKB v Berezivce. Kázal ve sboru kazatel Volodymyr Kochanec. Krátce po postavení modlitebního domu došlo k rozdělení sboru v Berezivce a také k rozdělení baptistů ve Veselynivce, ale sbor ve Veselynivce zůstal i nadále kazatelskou stanicí sboru v Berezivce. 26.-30. října 2000 navštívil Veselynivku kazatel sboru Bratrské Jednoty Baptistů v Žatci Dobroslav

Stehlík, který navázal vztahy se sborem CEKB, jeho kazatelem, vzdáleným příbuzenstvem a navštívil i evangelický sbor [14, 18, 28, 29].

Ostatní obyvatelé obce jsou pravoslavní a všichni jsou si navzájem tolerantní.

Základní škola

Škola vznikla pravděpodobně ihned po vzniku obce a byla pro ni vystavěna vlastní zemljanka. Po návštěvě Veselynivky roce 1923 napsal o její škole vikář R. Šedý, že „*Sirotinka má budovu vlastní v malé zemljance, která po úpravě byla dosti útulná. Děti školou povinných je tu přes 20, ale učitelů nebylo. Vyučovali hospodáři v zimě (po čtyři měsíce – A.D.) tomu, co sami věděli. Poslední pak zimu 1923-24 vyučování vůbec nebylo. Ztráta, která se sotva dá nahraditi. Škola potřebuje nejen učitele, ale i knihy pro děti a veškeré pomůcky vůbec*“. Z tohoto důvodu zajistila Kostnická Jednota pro obec učitele Pavlů. V roce 1928 byla pro školu vystavená nová zemljanka. V témže roce začal v obci působit učitel Josef Michalský s manželkou Marii, který byl v roce 1931 už jako učitel v Olšance, Žytomyrské oblasti perzekuovaný a zešlel ve vězeňských táborech. Roku 1930 nastoupila do školy jako česká učitelka Růžena Matějková (*1911, †1933?) z Bohemky, posléze také perzekuovaná, která pochází z těch dětí, které Rudolf Šedý vzal roku 1923 do Čech. Vlastně za působení učitelů Pavlů, J. Michalského a R. Matějkové existovala ve Veselynivce česká škola. V letech 1934-1941 a 1944-1997 se vyučovalo ve škole výhradně ukrajinský, český číst a psát se učily děti doma. Vyučovali učitelé Ivan Jevtušenko (1939-1940) a Onyškevyč (1940-1941). V období Druhé světové války byla zřízená v obci rumunská škola, kde se vyučovaly také předměty český jazyk a ukrajinský jazyk. Český jazyk vyučoval zmiňovaný kazatel Josef VINTR (1942-1943?). Po osvobození obce v roce 1944 byla škola obnovena a v letech 1958-1961 byla pro ni vystavěna nová, už třetí budova. V poválečném období vyučovali učitelé Vasyľ Oksentijovyč Šaljuk (1947-1949), Jevdokija Prokopivna Stojanova (1948-?), Marija Demjanivna Čumačenko (?-?), Lidija Vasylivna (1952-1976) a Mykola Jakovyč (1952-1977) Bondarenkovi, Sofija Ivanivna Stachiv (1958-1959), Nina Oleksandrivna Bondarenko (1977-1980), Natalja Ivanivna Romanjuk (1980-1985), Olga Tymofijivna Kulikova (1985-2002), Natalja Ivanivna Vološčuk (1985-1986), Natalja Vasylivna Tukanova (1986-1987), Iryna Mychajlivna Vojtovyč (1987-1988), Valentina Viktorovna Havrotová (1988-2011), Marija Vasylivna Zubanyč (1989-1991), Jevženie Fridrichovna Provazníková (1992-1995), Aljona Leontijivna Čajkovs'ka (1997-1998) a Oksana Vasylivna Stepanova

(2004-2006). Od roku 1997 se ve škole vyučoval český jazyk znovu v obsahu jedna hodina (45 minut) týdně, ale už jako volitelný předmět. Vyučovali ho Valentina Havrotová a Evženie Provazníková. Nakonec, v roce 2011 byla kvůli nedostatku dětí zrušená ukrajinskou vládou základní škola. Tím také bylo přerušeno vyučování českého jazyka v jediné české obci Oděské oblasti. Nyní děti školou povinné, včetně prvňáčků, vozí školní autobus do 12km vzdálené školy v obci Mychajlo-Oleksandrivka. O vyučování tam českého jazyka se zatím jen uvažuje... [10, 14, 12, 18, 29, 33].

Od roku 1996 se pořádají v obci letní české školy, pro které zajišťuje učitele češtiny, knihy a pomůcky CHPK v Praze. Tento projekt je financován z prostředků Odboru kulturních a krajanských styků (nyní Odbor pro kulturu, komunikaci a prezentaci) Ministerstva zahraničních věcí (MZV) ČR. Jako učitele těchto škol působili studenti UK v Praze Martin Hájek (1996), Petr Prokopík (1997), Jiří Binder (1998, 1999), Jiří Vávra (1999, 2000), Daniela Grollová, Markéta Halamová (2001, 2002), Veronika Palátová (2003), Magdalena Štajfová a Václava Prokošová (2004), Markéta Halamová, Jan Ulbrich (2005), Anna Dosoudilová (2006), Kateřina Hošková (2007), Veronika Palátová, Kateřina Polanecká-Ondřejková, Filip Ženatý (2008), Magdaléna Poláková, Michael Pfann (2009), Mgr. Miroslava Renková (2010), Tereza Kopecká, Jan Jedlička (2011). V r. 2012 projekt MZV ČR pro letní pobyt „učitelů“ nebyl realizován, díky podpoře ČCE (uhradila náklady na dopravu) se letního kurzu češtiny ve Veselynivce mohl zúčastnit Jan Breindl. Každopádně, kvůli tomu, že se nyní v obci čeština nevyučuje vůbec, mají „letní české školy“ ve Veselynivce a jiných českých osadách Ukrajiny velký význam pro záchranu národní identity a českého jazyka [10, 12, 15].

Kulturní a národnostní život

Na začátku třetího tisícletí se v obci obrodil národnostní život. 20.-22. října 2001 se M. Provazníková zúčastnila Celoukrajinského folklorního festivalů Čechů Ukrajiny „Ples“ v Lobanovu na Krymu u příležitosti 140. výročí stěhování Čechů na Krym. V rámci festivalu se pak konalo zasedání České národní rady Ukrajiny (ČNRU) a setkání s delegací Senátu Parlamentu ČR v čele se senátorem Jaroslavem Šulou. Na tomto zasedání se M. Provazníková stala členkou ČNRU. V témž roce na základě evangelického sboru vznikl folklorní spolek (od r. 2003 „Zlatá rosa“), který se pravidelně účastní zmíněného festivalů, okresního festivalu národnostních kultur „Suzirja narodiv“ apod. Je zajímavé, že v obci dosud zpívají nejen české náboženské, ale i české lidové písně. Tyto písně ještě v

60.-80. léta 20. st. natáčeli a studovali ukrajinští folkloristé docent P. Markuševs'kyj a Světlana Čerňavs'ka z Kyjeva. Na tomto základě připravil P. Markuševs'kyj k vydání sbírku českých lidových písní „*Bat'kivs'ki pisni*“, do které zařadil také dříve natočené písně v takových českých obcích na Ukrajině jako Malá Oleksandrivka (dříve Alexandrovka) v okrese Kotovsk a Novosamarka (dříve Sophienthal) v okrese Krasní-Okny Oděské oblasti, Bohemka v Mykolajivské oblasti, Koňský Záhon (také Monastyrskij učastok, Monastyrok nebo Čechy), která existovala v letech 1899-1987 v okrese Beryslav Chersonské oblasti, Mykolajivka (do r. 1891 Holendry) v okrese Kozjatyn Vinnycké oblasti a Vyšehrad v okrese Makarivka Kyjevské oblasti. Bohužel, kvůli finanční krizi nebyla sbírka dosud vydána. Jiný ukrajinský badatel O. Ju. Kasim studoval ve Veselynivce česká jména a příjmení a češtinu. Studovali v obci češtinu také bohoslovci z ČR. Výsledkem jejich práce je „*Slovník bohemsko-český*“ (Praha 2000), který zpracovali David a Jitka Balcarovi, Aleš a Alena Mosteckých a Olga Provazníková, a „*Stručný slovník mluvené bohemštiny s českými ekvivalenty pro návštěvníky Bohemky*“ (Praha 2006), který zpracoval A. Drbal. Zjistilo se, že asi třetina bohemské a tedy i veselynivské slovní zásoby pochází ze Zelova v Polsku! Několikrát navštívil Veselynivku s výpravou ČCE také český badatel Tomáš Stodola, který realizuje na Internetu obrovský genealogický projekt „*Historie exulantských rodů*“. Rodokmeny některých rodů, např. „Andrš“, „Jirsák (Jersák)“ a „Pojmon (Pujman)“, už jsou vystaveny na Internetu (<http://www.genebaze.cz/~ts/index.htm>) [4, 5, 6, 14, 15, 19, 26, 30].

Z jiných společenských aktivit sboru lze uvést následující.

10. října 2006 se M. Provazníková a L. Pysarenková zúčastnily první mezinárodní vědecko-praktické konference „Husovská čtení“ (I. Husovská čtení) na téma „*Význam osobností Jana Husa pro rozvoj národního uvědomění českého národa*“, kde přednesly referát „*Pout' víry napříč věku*“, ve kterém popsaly duchovní zápas českého národa od Mistra Jana Husa, přes husitství, Jednotu Bratrskou, Třicetiletou válku, bitvu na Bílé Hoře a pobělohorský exil, až do založení Veselynivky a evangelického sboru. Konference byla organizována spolkem Česká rodina a konala se v Oděské státní vědecké knihovně Maksima Gorkého. Na II. Husovských čteních 3. listopadu 2008 účinkoval také folklórní soubor Zlatá rosa z Veselynivky [24, 31].

31. srpna 2009 byl vedle modlitebny slavnostně odhalen pamětní kamen prvním obyvatelům Veselynivky a padlým v První a Druhé světové válce (obr. 3), jehož vyhotovení podpořilo finančně MZV ČR. Slavnosti se

zúčastnili všichni současní a mnozí bývalí obyvatelé obce, rada Velvyslanectví ČR na Ukrajině Petr Vágner s manželkou, celocírkevní kazatel ČCE pro české sbory ve východní Evropě P. Brodský, který zároveň byl vedoucím celé akce. Po bohoslužbách odhalila kamen kazatelka M. Provazníková. Na závěr P. Brodský přečetl přítomným poselství synodního seniora ČCE Joela Rumla [3, 14].

Obr. 3. U pamětního kamene Petr Brodský, Marie Provazníková, Petr Vágner

12. srpna 2012 se konaly oslavy 100. výročí založení obce za účasti delegace ČCE ve složení náměstek synodního seniora D. Ženatý, synodní kurátorka Lia Valková, celocírkevní kazatel ČCE pro české sbory ve východní Evropě P. Brodský, farář ve Valašském Meziříčí D. Heller, představitelka Ústřední církevní kanceláře ČCE v Praze Marie Stolařová a kurátor sboru ČCE v Táboře Zdeněk Beneš. Spolu s delegací ČCE přijel také ordinovaný presbyter a kurátor sboru v Peregu Mare (Rumunsko) Jaroslav Kalousek s manželkou Věrou. Z Prahy přijel zvláštní zmocněnec pro krajské záležitosti MZV ČR Stanislav Kázecký, z Kyjeva první tajemník Velvyslanectví ČR na Ukrajině Milan Eckert a předsedkyně ČNRU Ludmila Muchina, z Oděsy představitele spolku Česká rodina Naďa Morozová a Ludmila Bobrovská a folklórní soubor Česká rapsodie, z Bohemky předsedkyně spolku Bohemka Olga Andršová, kazatelka

NEBS Ludmila Sverdlová a folklórní soubor Bohemské frajerky, z Pervomajška Mykolajivské oblasti představitele spolku Nová Bohemka Ludmila a Miloslav Jančíkovi. Dostavili se také bývalí a současní obyvatelé Veselynivky a hosté. Oslavy byly zahájeny bohoslužbou, kázáním posloužil D. Heller na text Jan 1,1-5 a 10–14, požehnání zvěstoval a vyprosil D. Ženatý, pozdravy přednesly J. Kalousek, D. Ženatý, P. Brodský aj. Jako pamětní dar předal J. Kalousek sboru dřevěný kalich, který vyhotovil známý lidový umělec z Peregu Mare Josef Moravetz. Následoval koncert, kterého se zúčastnily české folklórní soubory Zlatá rosa, Česká rapsodie a Bohemské frajerky a také ukrajinské pěvecké a taneční soubory z Oděsy. Při tom vystoupili s pozdravy S. Kázecký, L. Muchina a představitelé oblastní a okresní administrace. Po slavnostním obědě se v modlitebně promítala prezentace „*Česká Veselynivka na Ukrajině v proměnách času*“ (A. Drbal, P. Brodský) a ve škole se konala výstava o historii vesnice. Oslavy ukončil ohňostroj.

Tímto Veselynivka vstoupila do druhého století své existence!

Válečné, společenské a přírodní kataklismy

Za dobu své existence Veselynivka zažila celkem 3 války (1. světová, občanská a 2. světová), několik okupací, únorovou revoluci 23. února - 2. března (8. - 15. března) 1917, říjnový převrat 25. října (7. listopadu) 1917, 4 hladomory (1921-1922, 1928, 1932-1933, 1947-1948), perzekuce (1927-37), znárodnění a kolektivizaci (1930), národnostní a náboženský útlak, neúrody (1922, 1932, 1947), Černobylskou katastrofu (1986) a existenci největšího a nejsilnějšího totalitního státu v dějinách lidstva – SSSR (1922-1991). Celkové ztráty nejsou přesně známy. Přesný počet perzekuovaných se také nepodařilo zjistit, ale mezi perzekuovanými byli Karel Hart, Fridrich Pujman (*1892, †1933) a Fridrich Zlatník. Ve Druhé světové válce padli 4 muži - v československé východní armádě, 1 - v Rudé armádě a 2 - v partyzánském oddílu. Jejich jména jsou uveřejněná mezi jmény 97tí padlých vojáků na pomníku v obci Mychajlo-Oleksandrivka, který byl odhalen v roce 1968. V průběhu čtyř hladomorů nezemřel nikdo [8, 10, 14, 22].

Vojáci z Veselynivky na válečných polích

Muži z Veselynivky se zúčastnili První světové války jako vojáci ruské armády a Druhé světové války jako vojáci československé východní armády (1. československý armádní sbor v SSSR), Rudé armády a sovětského partyzánského oddílu. V těchto armádách sloužilo patřičně 2 (?), 31, 1 a 2 vojáky z Veselynivky (tab. 1, 2) [10, 12, 14].

Tabulka 1

Seznam vojáků První světové války z Veselynivky (Sirotinky)

Hodnost	Příjmení, jméno (jméno po otci)	Osobní údaje	Vojenský obor	Poznámka
Císařská ruská armáda				
	HART Vilém (Konstantinovič)	*1880, †1954		
	ŠVEJDAR Vilém (Janovič)	*1889, †1954		

Tabulka 2

Seznam vojáků Druhé světové války z Veselynivky (Sirotinky)

Hodnost	Příjmení, jméno (jméno po otci)	Osobní údaje	Vojenský obor	Poznámka
a. 1. československý armádní sbor v SSSR				
Svobodník	HART Rudolf (Vilémovič)	*1925, †2005	spojář	
Vojín	HEJTMÁNEK Adolf (Pavlovič)	*1909, †1988	dělostřelec	
Četař	CHALAJIMOV Konstantin (Leontijevič)	*1910, †1973	spojář	
Vojín	JANČÍK Jaroslav (Fridrichovič)	*1923, †1972	spojář	
Vojín	JELÍNEK Fridrich (Josefovič)	*1904, †1966	hosp. rota	
Četař	JELÍNEK Josef (Josefovič)	*1917, †1988	spojář	
Vojín	JELÍNEK Pavel (Josefovič)	*1914, †1981	dělostřelec	
Vojín	JELÍNEK Vilém (Josefovič)	*1924, †1983	pěšák	
Četař	MANEK Josef (Aloisovič)	*1915, †1974	sanitář	
Vojín	MATĚJKA Josef (Janovič)	*1920, †2008	průzkumník	invalida
Vojín	MATĚJKA Samuel (Gottliebovič)	*1917, †1944?	pěšák	nezvěstný
Svobodník	PROVAZNÍK Jaroslav (Fridrichovič)	*1922, †1971	veterinář	
Svobodník	PROVAZNÍK Karel (Fridrichovič)	*1912, †1977	řidič	
Vojín	PROVAZNÍK Pavel (Fridrichovič)	*1925, †1944	kulometčík	
Četař	PROVAZNÍK Vilém (Fridrichovič)	*1924, †1983	radista	
Četař	PUJMAN Jaroslav (Fridrichovič)	*1925, †1994	radista	
Vojín	PUJMAN Josef (Matějovič)	*1901, †1961	radista	
Četař	PUJMAN Karel (Fridrichovič)	*1921, †1965	hosp. rota	
Vojín	PUJMAN Ludvík (Matějovič)	*1903, †1961	truhlář	
Vojín	PUJMAN Václav (Fridrichovič)	*1919, †1979	průzkumník	
Četař	SEDLÁČEK Václav (Julianovič)	*1919, †1973	řidič	
Vojín	ŠEPETENKO Miloslav	*1900, †1944	pěšák	
Vojín	ŠEPETENKO Rudolf (Miloslavovič)	*1924, †1952	řidič	
Svobodník	ŠVEJDAR Jaroslav (Janovič)	*1925, †1999	průzkumník	
Četař	ŠVEJDAR Miloslav (Vilémovič)	*1922, †1980	hosp. rota	
Vojín	ŠVEJDAR Rudolf (Janovič)	*1904, †1963	pěšák	
Četař	ŠVEJDAR Václav (Fridrichovič)	*1919, †?	radista	
Vojín	VOSAHLO František (Francovič)	*1911, †2002	hosp. rota	
Vojín	ZLATNÍK Edvard (Karlovič)	*1909, †1944	dělostřelec	
Vojín	ZLATNÍK Emil (Antonovič)	*1909, †1980	dělostřelec	
Svobodník	ZLATNÍK Rudolf (Karlovič)	*1924, †2004	spojář	
b. Rudá armáda				
Rjadovoj	JELÍNEK Miloslav (Fridrichovič)	*1921, †1942	pěšák	
c. Sovětský partyzánský oddíl				
Rjadovoj	CHALAJIMOV Alexandr (Leontijevič)	*1919, †1943		
Rjadovoj	CHALAJIMOV Vladimír (Leontijevič)	*1923, †1943		

Veselynivka dnes

Obec čítá asi 60 usedlostí, kde žije kolem 200 obyvatel, mezi nimiž převládají Češi. Ostatní jsou Ukrajinci, ale jednotlivě jsou zastoupeny i jiné národnosti (1 Běloruska, 1 Moldavan, 1 Rus) [10, 14].

Veselynivka v mediích a encyklopediích

O Veselynivce a jejích obyvatelích se poměrně často píše v české a ukrajinské vědecké literatuře, v ukrajinském a českém periodickém tisku a na Internetu (viz bibliografie). Z ukrajinských medií to jsou noviny *Stepovyj majak* (Berezivka), *Odes'ki visti* (Oděsa) a *Sil's'ki visti* (Kyjev) a portál Oděské státní oblastní administrace, z českých medií to jsou časopis *Český bratr* (Praha), *Informační věstník OS Exulant* (Praha) a portály Český rozhlas 7 - Radio Praha, krajane.net a evangnet.cz apod. Od r. 2008 má Veselynivka hesla také na české, ukrajinské, ruské a španělské verzi otevřené encyklopedie Wikipedie (<http://cs.wikipedia.org/wiki/Veselynivka>).

Závěr

V jedné ze svých prací etnolog Jiří Vávra napsal: *„I přes obtížnou hospodářskou situaci, s kterou se obyvatelé Veselinovky musí dnes a denně vyrovnávat, jsem se u všech lidí, které jsem navštívil, setkal s pohostinností a přátelským přijetím. Lidé rádi viděli zájem o svoji obec. ... Je obdivuhodné a pozoruhodné, že si ... po tolika generacích pobytu jejich předků v jinojazyčném prostředí uchovaly svůj původní jazyk a své náboženství...“* a učitel letní školy Filip Ženatý v rozhovoru pro časopis *„Bratrstvo“* (2008, č. 9.) zejména řekl: *„... když to člověk vidí, musí pokorně smeknout a poklonit se těm lidem, kteří, i přese všechna příkoří, která jim historie stavěla do cesty, si dokázali udržet ... češtinu, ... evangelickou víru a hlavně jakýsi český filing (českou povahu - A.D.), který se od toho ukrajinského liší“*. Lze ještě poznamenat, že současní čeští obyvatelé Veselynivky si dobře uvědomují, co dokázali jejich předkové – čeští vlastenci, jsou na to patřičně hrdí a doufají, že stará vlast je jednou bude brát jako krajany, nebo zahraniční Čechy, nikoliv jako občany cizího státu. Oni si to zasloužili, proto mějme v paměti a úctě těch, kteří odešli pro víru, nebo z jiných důvodů do exilu a buďme také hrdí na práci, kterou odváděli a odvádějí v jiných státech a tím šíří dobré jméno českého národa ve světě!

Prameny a vybraná literatura

1. BEDNÁŘ, František. Cesta k českým evangelíkům na Rusi r. 1914. In: *Česká Jednota Misijní. Rok 1914*. Praha 1914, s. 29.
2. BRODSKÝ, Petr. Pojdme chválit pána vděčně. In: *Český bratr* (Praha), ISSN 1111-6793, roč. 76, 2000, č. 7, s. 8-9.
3. BRODSKÝ, P. Veselynivka se veselila. In: *Informační věstník OS Exulant* (Praha), ISSN 1801-514X, 2009, č. 1/27, s. 10-11.
4. ČERŇAVS'KA, Svitlana. Čes'ki pisni na Ukrajinu. In: *Socialistyczna kul'tura* (Kyjev), 1990, č. 4-5, s. 52-53.
5. ČERŇAVS'KA, S. M. Pobut ta muzyčnyj foľklor čes'koho naselennja Odeščyny ta Mykolajivščyny. In: *Narodna tvorčist' i etnografija* (Kyjev), 1988, č. 6, s. 51-55.
6. ČERNYŠEVA, Oksana. Pisni lljutsja iz sercja. In: *Odeski visti* (Oděsa), 26. 03. 2011, č. 33 (4160). Dostupný z WWW: <<http://izvestiya.odessa.ua/index.php?go=Newspaper&in=view&id=21274>>
7. ČORNOPYS'KYJ, Ihor. Vseukrajins'kyj čes'kyj ples. In: *Odes'ki visti* (Oděsa), 06. 10. 2005, č. 185 (3254). Dostupné z WWW: <<http://izvestiya.odessa.ua/index.php?go=Newspaper&in=view&id=3149>>
8. DOPIS Amálie Andršové z Bohemky ze dne 2. 02. 2002. 4 s. In: Archiv Alexandra Drbala. Praha 2012.
9. DOPIS Marie Okenkové z Tasovic u Hodonic (okr. Znojmo) ze dne 1. 07. 1999. 3 s. In: Archiv A. Drbala. Praha 2012.
10. DOPISY Marie Provazníkové z Veselynivky ze dnů 20. 02. 1999, 20. 02. 1999, 7. 07. 1999, 21. 08. 1999, 28. 02. 2002, 27. 03. 2002, 15. 01. 2012. In: Archiv A. Drbala. Praha 2012.
11. DRBAL, Alexandr. Češi na Ukrajině. In: *Češi v cizině 12*. Praha: EÚ AV ČR, 2004, s. 44-68, ISBN 80-85010-67-4.
12. DRBAL, A. Veselynovka na Ukrajině. In: *České listy* (Praha), roč. 3, 2002, č. 4, s. 8-10.
13. DRBAL, A. Vznik českých evangelických osad na jihu Ukrajiny. In: *Evangelický kalendář 2009 / Uspoř. Petr Pazdera Payne*. Roč. LXXXIX. Praha: Kalich, 2008, s. 51-57, ISBN 978-80-7017-102-8
14. DRBAL, Alexandr; BRODSKÝ, P. Česká Veselynivka na Ukrajině v proměnách času (verze 5. 8. 2012) : Presentace / Slavností u příležitosti 100. výročí vzniku Veselynivky (Ukrajina), Veselynivka 12. 08. 2012. Praha 2012.
15. INFORMACE JIŘÍHO SVOBODY, ředitele Centra humanitární pomoci krajanům v Praze, ze dne 30. 07. 2012 (e-mail).
16. INFORMACE PETRA KOLÍNSKÉHO, ředitele Stavební agentury Kolínský v Praze ze dne 23. 10. 2003 (e-mail).
17. KASIM, O. Ju. Antroponimija čes'koho sela Veselynivky Odes'koji oblasti. In: *Problemy slov'janoznavstva* (Lviv), ISSN 0203-9494, 1983, č. 27, s. 112-117.
18. KOKAISL, Petr a kolektiv. *Krajané: Po stopách Čechů ve východní Evropě*. Praha: Za hranice - Společnost pro rozvojovou spolupráci, 2009, s. 106-122.

19. MARKUŠEVŠ'KYJ, Petro Trochymovyč. Pisnja narodna, čes'ka, ozovysja! In: *Materialy z istoriji čechiv Odeščyny* / Sest. L. Dimidovič, S. Jermoškin, O. Keler; ed. O. Solončuk. Vypusk 1. Odesa, 2005, s. 52-57.
20. MATERIALY Z ISTORIJ ČECHIV ODEŠČYNY / Sest. L. Dimidovič, S. Jermoškin, O. Keler; ed. O. Solončuk. Vypusk 1. Odesa, 2005, s. 12, 36, 52-57, 59. ISBN 966-8149-52-1
21. MOSTECKI, Aleš a Alena. Veselynivka (Ukrajina). In: *Evangelický kalendář 2009* / Uspoř. Petr Pazdera Payne. Roč. LXXXIX. Praha: Kalich, 2008, s. 79-88. ISBN 978-80-7017-102-8
22. NITOČKO, Ivan Ivanovyč. *Berezivs'kyj rajon: istorija, ljudy, podiji* / Deržavnyj archiv Odeskoji oblasti. Tom XVI. Odesa: Čornomorja, 2006, 256 s. ISBN 966-555-018-7. Dostupný z WWW: <http://berezivka-rda.odessa.gov.ua/Web_berezivka-rda/arhiv/24.03.11/Nitochko_Raion.pdf>
23. PAMĚTNÍ KNÍŽKA NA CELOSVĚTOVÝ KONGRES POTOMKŮ ČESKÝCH BRATRŮ V ZELOWĚ 200 LET V ZELOWĚ KONANÝ VE DNECH 16. AŽ 22. ČERVNA 2003 POD HESLEM JEŽÍŠ KRISTUS JE TENTÝŽ VČERA I DNES I NA VĚKY / Pavel Smetana, Karel Matějka, Miroslaw Jelinek, Wojciech Kriegseisen, Jan Jelínek, Edita Štěříková, Alexandr Drbal, Vlastimil Sláma. Praha: Exulant, 2004, s. 26-39, 69-77, ISBN 80-239-2940-2
24. PROVAZNÍKOVÁ, Marie; PYSARENKOVÁ, Libuše. Pout' víry napříč věků. In: *Česká rodina* (Oděsa). 2007, č. 1 : [Husovská čtení] / Ed. O. B. Ďomin. Oděsa, 2007, s. 101-106.
25. ROSKOVCOVÁ, Lydie. Jak se rodí evangelický sbor. In: *Český bratr* (Praha), ISSN 1111-6793, roč. 75, 1999, č. 10, s. 8-9.
26. SLOVNÍK BOHEMSKO-ČESKÝ / Zprac. David a Jitka Balcarovi, Aleš a Alena Mosteckých, Olga Provazníková. Třetí opravené a rozšířené vydání. Praha 2000, Nestr. [12 s.].
27. SMETANÁ, Pavel. Mezi bratry a sestrami na Ukrajině ve dnech 25. - 30. 3. 2010. In: *Informační věstník OS Exulant* (Praha), ISSN 1801-514X, 2010, č. 2/30, s. 2-4.
28. STEHLÍK, Dobroslav. Česká menšina v Oděské oblasti na Ukrajině. In: *Informační věstník OS Exulant* (Praha), ISSN 1801-514X. 2001, č. 1/11, s. 7-9.
29. STEHLÍK, D. Pozdrav z Veselynivky. In: *Informační věstník OS Exulant* (Praha), ISSN 1801-514X, 2011, č. 2/32, s. 19-20.
30. STRUČNÝ SLOVNÍK MLUVENÉ BOHEMŠTINY S ČESKÝMI EKVIVALENTY PRO NÁVŠTĚVNÍKY BOHEMŠTINY / Sebral a uspoř. A. Drbal. Praha: Sdružení Čechů z Bohemky a jejich přátel, 2006, 24 s.
31. SUŠYNS'KYJ, Bohdan. «Husivs'ke» pročytannja čes'kou istoriji. In: *Odes'ki visti* (Oděsa). 13. 11. 2008, č. 123 (3818). Dostupný z WWW: <<http://izvestiya.odessa.gov.ua/index.php?go=Newspaper&in=view&id=11929>>
32. ŠEDÝ, Rudolf. České osady na Ukrajině a Krymu. In: *Naše zahraničí* (Praha), roč. 4, 1923, č. 3, s. 121-123; roč. 5, 1924, č. 4, s. 172-178.
33. ŠEDÝ, R. České školství na Ukrajině a Krymu v době přítomné. In: *Naše zahraničí* (Praha), roč. 5, 1924, č. 2, s. 75.

34. ŠEDÝ, R. Osada, obydlí a hospodářské stavby českých krajanů v jižním Rusku a na Krymu. In: *Naše zahraničí* (Praha), roč. 8, 1927, č. 3, s. 101-104.
35. ŠEDÝ, R. Pouští do Kanánu. Obraz ze života českých vystěhovalců na Rusi z doby nejnovější. In: *Křesťanské Listy* (Pittsburgh, USA), roč. 14, 18. 04. 1912, č. 16 - 15. 08. 1912, č. 33. 36 s.
36. ŠTĚŘÍKOVÁ, Edita. *Pozvání do Slezska: Vznik prvních českých emigrantských kolonií v 18. století v pruském Slezsku*. Praha: Kalich, 2001, 598 s., ISBN 80-7017-553-2
37. ŠTĚŘÍKOVÁ, E. *Země otců : z historie a ze vzpomínek k 50. výročí reemigrace potomků českých exulantů*. Vyd. 1. Praha: Exulant, 1995. 503 s. : obr.
38. UHEREK, Zdeněk; VALÁŠKOVÁ, Naďa; BAŽANT, Andrej; VÁVRA, Jiří; KLÍPA, Ondřej. Češi na jižní Ukrajině. In: *Český lid* (Praha), ISSN 0009-0794, roč. 87, 2000, č. 4, s. 320-330, 338-347.
39. VAVRA, J. *Hmotné a nehmotné projevy vztahů k mrtvým : Etnoarcheologická studie na příkladu české menšiny v Bohemce a Veselinovce na Ukrajině / Seminář pro středověk*, UPRAV, FF UK Praha; Vedoucí práce: Doc. PhDr. Jan Klápště, CSc. – Praha: FF UK, 2004, 67 + LII s. Dostupný z WWW: <<http://uprav.ff.cuni.cz/pages/semi/Ritus.pdf>>
40. VYNOHRADS'KYJ, Oleksandr. Nastojateľ Marija. In: *Sil's'ki visti* (Kyjev), 25. 12. 2008, č. 152 (18284).

Nejdůležitější událostí závěru roku 2012 a roku 2013

2012, 4. - 10. září

Uskutečnila se vzácná návštěva obce delegaci synodní rady ČCE ve složení Andreas Hess (Švýcarsko), Hans Schmidt (SRN), tajemník oddělení pro ekumenické a zahraniční vztahy synodní rady ČCE Gerhard Frey Reininghaus, farářka sboru ČCE v Kladně Daniela Brodská, celocírkevní kazatel ČCE pro české sbory ve východní Evropě P. Brodský a ředitel Centra humanitární pomoci v Praze J. Svoboda.

2013, 28. ledna

Udělila synodní rada ČCE Marii Provazníkové medaili vděčnosti za práci a nasazení při obrození víry otců ve Veselynivce a u příležitosti nadcházejících jejich sedmdesátých narozenin, kterou jí slavnostně předala v Ústřední církevní kanceláři v Praze.

2013, 7. června

První místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí ČR Karel Schwarzenberg udělil resortní vyznamenání Gratias agit 13 osobnostem a jedné organizaci. Jednou z vyznamenaných byla také Marie Provazníková. Slavnostní předávání se uskutečnilo v Černínském paláci v Praze.

Na snímku ministr Karel Schwarzenberg předává Marii Provozničkové Cenu Gratias agit – za šíření dobrého jména České republiky v zahraničí.

Citát dne

„Jsem strašně ráda, že se taková ocenění dávají i lidem, kteří jsou pro širší veřejnost třeba neznámí. Přitom ale pro naši vlast dělají mnoho.“

Magdalena Kožená
světově proslulá česká operní pěvkyně, mezzosopranistka
držitelka Ceny Gratias agit 2013

Literatura

BISTRANIN, Jan. Cena Gratias agit a medaile vděčnosti Marii Provozničkové. In: *Informační věstník OS Exulant* (Praha), ISSN 1801-514X, 2013, č. 2/36, s. 4-5.

JIŘIČKA, Jan. Z dojičky krav kazatelkou. Prastarou komunitu Čechů na Ukrajině vede žena [cit. 30.09.2012]. Dostupný z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/ceska-na-ukrajine-vede-evangelicky-sbor-d9s-/domaci.aspx?c=A120926_123724_domaci_jj>

PANÍ MARIE PROVAZNÍKOVÁ Z VESELYNIVKY ZÍSKALA CENU GRATIAS AGIT 2013 / Velvyslanectví České republiky v Ukrajině. Dostupný z WWW: <http://www.mzv.cz/kyiv/cz/zpravy_a_udalosti/pani_marie_provaznikova_z_veselynivky.html>

ŠTRÁFELDOVÁ, Milena. Letošní ceny Gratias agit dostaly světově proslulá mezzosopranistka i laická kazatelka z Ukrajiny [11.06.2013]. Dostupný z WWW: <<http://krajane.net/articleDetail.view?id=2765>>

ŽENATÁ, Daniela. Marie Provozničková 70. Moudrá a neúnavná. In: *Český bratr* (Praha), 2013, č. 4 [cit. 7.09.2013]. Dostupný z WWW: <<http://www.ceskybratr.cz/?p=3459>>

Abstrakt

Коротко описано історію чеського села Веселинівка (1912-2012) Березівського району Одеської області, зокрема, його виникнення, господарське, національно-культурне і релігійне життя, розвиток освіти (початкова чеська і українська школа, 1913-2011), взаємозв'язки з історичною батьківщиною і материнською Чеськобратською церквою євангельською, періоди Громадянської, Першої і Другої світових воєн, голодомори, засухи тощо. Вперше наведено список учасників Першої і Другої світових воєн і вибрану бібліографію історії села.

Кратко описана история чешского села Веселиновка (1912-2012) Березовского района Одесской области, в частности, его возникновение, хозяйственная, национально-культурная и религиозная жизнь, развитие образования (начальная чешская и украинская школа, 1913-2011), взаимосвязи с исторической родиной и материнской Чешскобратской церковью евангельской, периоды Гражданской, Первой и Второй мировых воєн, голодоморы, засухи и т.п. Впервые приведен список участников Первой и Второй мировых воєн и избранная библиография истории села.

Briefly with describes of the history of the Czech village Veselynivka (1912-2012) in district Berezivka the region Odessa, in particular, her emergence, economic, ethnic, cultural and religious life, development of education (basic of Czech and Ukrainian school, 1913-2011), the relationship with historical Homeland and maternal the Evangelical Church of Czech Brethren, periods Civil, First and Second world wars, famines, droughts. Is given the first list of participants first and second world wars and selective bibliography the history of the village.

Sdružení Čechů z Bohemky a jejich přátel

Praha 2013